

GOSPODAR-SKI LIST V POUK IN ZABAVO

Uredništvo in uprava Maribor, Slomškov trg št. 20

IZHAJA VSAKEGA PRVEGA V MESECU
Cena inseratom po dogovoru
CENA: 100 Din letno, inozemstvo 200 Din

Zdravljenje svetovne bolezni.

Bolan človek hrepeni po ozdravljenju. Narava se trudi, da izloči iz sebe vse bolezenske kali in snovi. Če lastna moč ne zadostuje več, se pokliče na pomoč zdravnik, da bolnika preišče ter predpiše sredstva zoper bolezen. In ako eden zdravnik ne zadostuje, se jih zbere več, da na skupnem posvetu pretresejo stanje bolnikovo ter sklenejo čim učinkovitejši način zdravljenja.

V Londonu so se sestali zdravniki.

V Londonu sedaj zboruje zbor zdravnikov. Svoje vrste zdravniki so. Niso izstudirani medicinci, marveč so državni, politiki, gospodarski in finančni strokovnjaki. Bolnik je človeštvo, porazdeljeno na razne narode in države. Bolezen je gospodarska kriza, ki tlači vse narode, velike in majhne, ki pritiska na vse države, agrarne in industrijske. V ponedeljek, 12. junija, so se zbrali iz vseh delov sveta, da se posvetujejo med seboj, kako bi se dala gospodarska kriza če ne odstraniti, pa vsaj omiliti.

Predpriprave za največjo svetovno konferenco.

To je že druga gospodarska svetovna konferenca po svetovni vojni. Prva je bila spomladi 1922. Ni imela zaželjenega uspeha, ker ni mogla izgladiti velikih gospodarskih, odnosno trgovskih nasprotstev, ki so se že takrat pojavila med posameznimi državami. Ker so se potem razmere slabšale od leta do leta, je Anglija, ki ni izgubila zaupanja v mednarodno vzajemnost, sprožila misel nove svetovne gospodarske konference. Na konferenci v Lozani (v Švici) je bil lansko leto sprejet ta-le angleški predlog: »Vlade naj se povabijo h konferenci, da sklenejo potrebne naredbe in določijo sredstva za odstranitev gospodarskih in finančnih težav, katere so povzročile ter vzdržujejo krizo, ki na njej trpi svet.« Zveza narodov se je zavzela za ta angleški predlog ter sestavila posebno komisijo, ki se je sestala 20. januarja 1933, da sestavi delovni program konference ter izvrši vse potrebne priprave. Ko so bile te izvršene, se je zbrala v Londonu konferenca, ki je največja mednarodna konferenca od Dunajskega kongresa, kateri je zboroval l. 1815 po porazu francoskega cesarja Napoleona Velikega.

Dolgovno vprašanje.

V Londonu so navzoči zastopniki 66 držav, ki so prišli iz vseh delov sveta; ni nobene važnejš države, ki bi ne bila zastopana na londonski konferenci. Naloge, ki jih ima konferenca rešiti, so ve-

like in težavne. Gre predvsem za vprašanje mednarodnih dolgov, s katerimi je v ozki zvezi vprašanje vojne odškodnine, ki jo mora plačati Nemčija. Ako Zedinjene države Severne Amerike ne popustijo v svoji zahtevi, da jim Evropa mora plačati dolgove, najete za časa svetovne vojne, bo Nemčija morala dalje plačevati vojno odškodnino. Zedinjene države pa kažejo v tem vprašanju neko trdovratno nepopustljivost.

Valutno vprašanje.

Brez rešitve dolgovnega vprašanja je otežkočena rešitev valutnega vprašanja. Zadnji dve leti so države z malimi izjemami opustile zlato valuto, katero še najbolj branijo Francija, Švica in Holandska. Vprašanje državnih valut je najbolj pereče med vsemi, brez njegove rešitve ni misliti pozitivne meddržavnega trgovskega prometa. To vprašanje ni nerešljivo, ako prevladuje pri finančno močnejših državah dobra volja. Na londonski konferenci je angleški finančni minister Chamberlain dobro poudaril, da je treba doseči takojšen sporazum glede valut, da se napravi konec sedanjemu nihanju vrednosti denarja. Potrebno je omejiti rabo zlata, ki služi za kritje bankovcev, in pripraviti države,

ki razpolagajo z velikimi zlatimi rezervami, do tega, da dovolijo predujeme drugim državam. Vsaka trajna in resnična obnova gospodarstva je odvisna od razširjenja kreditov (posojil).

Ali največja ugodnost ali prednost v trgovskem prometu.

Na trgovsko-političnem področju mora londonska konferenca rešiti težko vprašanje trgovskega prometa med državami, ki je sedaj z raznimi ovirami zelo omejen. Poderite carinske zidove, ki so sedaj zgrajeni med posameznimi državami! To geslo poudarja na konferenci zlasti Amerika, z njo tudi Anglija. Doseči se vsaj mora carinsko premirje. Za manjše obdonavske države, med katere tudi spada naša država, stoji v tem oziru v ospredju vprašanje največjih ugodnosti ali pa prednostnih carin. Za določilo največjih ugodnosti (v trgovskem prometu med državami) se zavzemajo države z velikim gospodarskim področjem, kakor Zedinjene države, Anglija, Francija in Nemčija. Toda gospodarske stiske, ki na njih trpijo države Srednje in Vzhodne Evrope, nujno zahtevajo, da se tem državam dado koncesije v obliki prednosti. Da drugi podlagi kot na podlagi prednosti se agrarnim državam ne more pomagati. Londonska konferenca ne bo, vsaj takšno je naše upanje, odklonila sistema prednostnih carin.

Ali smemo upati?

(Dopis z dežele.)

Danes že lahko govorimo o pravi mrzlici, ki se je lotila človeštva pri iskanju zdravila za gospodarsko stisko. Če se torej še eden uvrsti med gospodarske »zdravnike«, že ne bo tolike škode. Naj že bo človek prijatelj ali nasprotnik inflacije (preplave s papirnati bankovci), priznati se mora, da se pristaši vsaj delne inflacije po nekaterih državah množijo. Ne čudi se temu nikdo, kdor čuti težke udarce, ki padajo posebno na kmetski stan v časih, ko so kmetski pridelki izgubili skoraj vsako vrednost in so posebno živinorejci izpostavljeni naravnost krutemu zasmehu od strani mesarjev, ravnotako kakor vinogradniki preziranju od strani gostilničarjev. Najnovejši dogodki v Ameriki pa so krepko podprli prepričanje tistih, ki si od inflacije obetajo izhod iz neznosne denarne stiske. Sicer je brez dvoma padanje valute v raznih državah povzročilo dovolj strahu, a če so v Ameriki v teku 14 dni stvar uredili na povoljen način, bi se brez dvoma na neki način dalo doseči

vsaj nekaj olajšanja tudi pri nas. Nočem pa trditi, da se en in isti recept lahko s pridom porablja pri različnih bolnikih, ki pravijo, da imajo isto bolezen. V prepričanju, da sedanji težki dnevi niso prišli nad človeštvo danes prvič, ampak so se brez dvoma v presledkih bili pojavljali v eni ali drugi obliki že tudi v prejšnjih časih, sem listal po zgodovini za podobnimi pojavi, da vidim, kako so celili narodi nekdanje svoje gospodarske rane. Rekel sem si tudi: najboljše bo, če greš v stare čase zgodovine, ko so živeli resnični modrijani, danes . . .

Vzгляд stare Grške.

Zdi se mi, da sem imel srečo. Vzel sem v roke grško zgodovino in poiskal dobo, ko je v Atenah prevladoval vpliv Solonov. Pred dobrimi 2500 leti so bili za kmete in deloma tudi za meščane ali recimo obrtnike slabi časi v tej državi. Zadolženi so bili do vrh glave in tozadevne postave so bile na moč stroge. Upniki — bogati graščaki-ka-

pitalisti — so smeli dolžnike zasužnjiti, celo prodati jih kot sužnje v tuje dežele. Bog ve, ali bo le treba danes svetu dolgo čakati, do doživi podobne razmere!? Je pač to stara igra: med kapitalom in delom je neprestana vojska. Kapital žre in žre in tisti, ki s svojim delom kapital redijo, ne storijo nikdar dovolj, da bi bil kapital sit. V starih časih so redili kapital sužnji, v srednjem veku tlačani, danes ga redi delovno ljudstvo. Ime se spreminja, a bistvo ostaja isto. Pa pojdemo nazaj v Atene!

Po zmagoviti desetletni vojski l. 584 pred Kr., v kateri se je Solon kot poveljnik posebno odlikoval, so Atenci izročili Solonu vrhovno oblast prvega arhonta. Arhonti — 9 po številu — so bili od ljudstva izvoljeni najvišji državni oblastniki: ministrstvo ali vlada. Ob enem je bil sprejet pooblastilni zakon, ki je vseboval naročilo, naj Solon po svoji uvidevnosti preuredi državo, kakor pač sam smatra za najboljšo.

Solon je prijel stvar pri pravem koncu.

Najprej je priskočil na pomoč kmetom in obrtnikom s tem, da je ukinitel neznosne postave o dolžnikih. Dolžniki-sužnji so dobili svojo prostost nazaj; prodane dolžnike je država na svoje stroške odkupila in jim darovala prostost. Valuto je prenaradil tako, da je dal srebrni denar preliti in so bili novi srebrnjaki lažji za več nego četrtino prejšnje teže, a vrednost je ostala stara. Vsa razlika je znašala 27 odstotkov, to je: iz 73 starih srebrnjakov si dobil 100 novih. Če je bil torej kdo dolžen 100 starih srebrnjakov, je poravnal svoj dolg s 100 novimi ali 73 starimi. Imel je dobička 27 srebrnjakov. Ime-

novala se je ta reč »sejzahteja« — olajšanje, znižanje. Najmanjši posestniki so bili celo več let davka prosti, kakor so bili oproščeni tudi vojaščine.

Danes baš narobe.

Menda ni treba poudarjati posebej, da je Solon s tem težko stanje kmetijstva in obrtništva na mah olajšal; pomagaj in kmetu in obrtniku na noge, in s tem državo močno podprl. Kaj ko bi se v današnji krizi merodajni krogi sveta spomnili na Solonove postave in začeli krizo zdraviti v koreninah, ne pa v vrhovih. Pomagajte pred vsem najštevilnejšemu stanu in pomagano bo vsem stanovom! Na žalost pa vidimo, da se hoče ponekod najprej pomagati kapitalu, češ, če bodo šli industrijski izdelki v denar, se bo zajezila brezposelna povodenj. Ko bi nam le kdo povedal, kako naj ljudje brez denarja in brez kredita kupujejo industrijske izdelke?! Pri pravem koncu je torej treba prijeti celo zadevo, kakor jo je prijel Solon. Zaščitil je kmetijski stan s tem, da mu je pripomogel do denarja, ne pa da bi mu zaprl vse višje dohodkov. To pa, kar dandanes imenujejo v raznih državah »zaščito«, ni v korist kmetijskega stanu, ampak služi bolj počasnemu a neizbežnemu umiranju zadolženega kmetijstva. Ne bo pa prav, če bi hoteli zdravilo za vse popolnoma enako. Dajte torej kmetickemu stanu povsod možnost, da pove sam svoje težnje in želje. Vsi drugi stanovi imajo to možnost in jo dobro izkoriščajo, kmeticko ljudstvo, ki je najštevilnejše, stoka pod strašno težo, ne da bi moglo povedati, kaj in kje ga boli. Ne odlašajte, kazalci ure hitijo na številko 12!

zadeve. Ako se ta preureditev izvrši abstraktno (brez ozira na dejanske potrebe) po vnaprej postavljenem načelu, bi mogla povzročiti veliko zmedo ter imeti usodne posledice. Iz vrst našega ljudstva se je v vprašanju občinskega ozemskega obsega poudarjalo načelo: Občinske meje naj se krijejo z župnijskimi. Ako res klenka smrtni zvonček malim občinam, naj se oživotvorijo vsaj občine, ki ne mešajo župnijskih mej. Vsaj glede na ozemsko organizacijo župnij se ne more reči, da nam jo je vsilil tujec v nekdanji državi. Če pa so župnijske meje naravno vzrastle kot plod dolgotrajnega versko-družbenega razvoja ter je njihova sprememba — vsaj v bistvenih črtah — izključena, zakaj jih proglašati kot nesposobne za občinsko razmejitev?

Za velevažno zadevo našega ljudstva gre. Pripravlja se sprememba, ki bo zadelo ljudstvo bolj občutno kakor druge politične spremembe. Ljudje se bodo morali ločiti od tega, čemur so bili privajeni že celo vrsto rodov. Razdalje do sedežev občinskih uprav se bo povečalo. Nastali bodo novi veliki stroški, ker se predvidevajo občinski domovi, občinski tajniki in drugi občinski nameščenci. V vseh teh važnih zadevah je odgovornost poedincev pretežka, potrebno je sodelovanje in soodgovornost ljudstva. Zato pa je utemeljena želja in zahteva, da se v naši banovini čimprej razpišejo občinske volitve.

★

NOVICE

Od strele ubit. Dne 14. junija se je mudil v Mariboru po opravkih 27letni Franc Nunčič iz Jazbine pri Šmarju Jelšah s svojim svakom. Pripeljala sta se na kolesih in sta se vračala po opravljenem poslu proti domu predpoldne, ko je divjala nad Mariborom nevihta. Na Teznu je dohitel 1. Jesarja dež in sta se vozila hitreje. Strela je udarila v Nunčiča, ga ubila na mestu, svaka pa je pritisk rgel po tleh in vstal je brez poškodb.

Zopet hud požar. V sredo ponoči, dne 7. junija, ob 11. uri je nastal pri posestniku Jožefu Napastu v Račah ogenj, ki je v trenutku zajel vse gospodarsko poslopje in ga popolnoma uničil. Z njim vred je zgorelo vse gospodarsko orodje, vozovi in stroji. Škoda je le delno krita z zavarovalnino in trpi prizadeti tem hujšo škodo. Marljivemu in pridnemu gospodarju je bil ogenj podtaknjen.

Ugotovljena osebnost utopljenca. Že zadnjič smo poročali, da je naplavila Drava pri Ptujju neznanega, mlajšega utopljenca, katerega so pokopali v Rogoznici. V tem slučaju gre za 26 letnega zidarja Ivana Poliča od Sv. Barbare v Slov. goricah. Utonil je v Dravi, ko je plaval za čolnom, ki se je bil odpel. Pokojni je bil sicer plavač, a je le omagal v prehudo deročem toku.

Neznano utopljenko je potegnil pri postaji Sv. Lovrenc na Pohorju iz Drave Brodar Bobič. Truplo je bilo napol razpadlo.

Pred občinskimi volitvami.

Na zborovanju v Sarajevu na binokšno nedeljo je ministrski predsednik dr. Srškič rekel: »Prve občinske volitve bodo v kratkem razpisane, najprej v dveh banovinah, kasneje pa v ostalih.« Z ozirom na te besede predsednika vlade je treba poudariti željo in potrebo, da se v Sloveniji čimprej razpišejo občinske volitve. Ta potreba ne sledi samo iz načela ljudske samouprave, ki ga je ministrski predsednik v omenjenem govoru poudaril, marveč zlasti iz posebnih razmer Slovenije, kar se tiče občinskega vprašanja. Naša ožja domovina stoji pred največjo spremembo, ki so jo kdaj doživele naše občine. Gre za temeljito preureditev občin v teritorialnem (ozemskem) oziru, za zložitev sedanjih malih občin v velike občine, za določitev mej, imen in sedežev občin.

To so velevažne zadeve, ki najgloblje posegajo v krajevne družbene razmere našega ljudstva. Naš list, ki je iz slovenskega ljudstva izšel, z njim živel, z njim se boril ter branil njegove pravice, se je v tem vprašanju odkrito izrazil ter jasno opredelil svoje stališče. Mi smo mnenja, da so naše občine zgodovinske tvorbe, ki jih brez najtehtnejših razlogov ni treba spreminjati. Niso te tvorbe bile našemu ljudstvu od zunaj vsiljene, vzrastle so iz naših lastnih

družbenih in gospodarskih razmer. Politični nagibi so prevladovali tamkaj, kjer se je hotelo v nekdanji avstrijski državi umetno ohraniti spodnještajersko nemštvo, boljše rečeno nemškutarstvo. Iz tega nagiba je nastala na Slovenskem Štajerskem izločitev malih mestnih in trških občin iz slovenskega kmetijskega okolja. Tako so nastale na našem slovenskem ozemlju male mestne in trške občine, ki so bile od države ustvarjene zatočišče nemškutarije.

Ali se hoče te nekdanje nemškutarke oaze (ozemlja) v slovenskem narodnem telesu ohraniti? Za ozemski obseg, odnosno za prebivalstveno količino se proglašajo načelo 3000 prebivalcev za eno občino. Zakaj naj to velja samo za kmetijske občine, ne pa tudi za male mestne in trške občine? Ako zakon določa število 3000, zakaj mu podrežati ozemsko razdaljene kmetijske občine, ne pa malomestnih in trških? Omembe je vredno, da v tem vprašanju »Domovina« in »Kmetijski list« varujeta značilen molk. Pišeta o bogzna kakšnih rečeh, o zadevah pa, ki se neposredno tičejo našega ljudstva ter najgloblje posegajo v njegove življenjske razmere, govorita manj kot o možu na luni.

Ko gre za preureditev občinskih mej in zložitev občin, gre za velepomembne

Obsojen požigalec. Mariborski senat je obsodil 16. jun. na 4 letno robijo radi požiga 33 letnega Franca Žnidariča iz Sp. Korene pri Sv. Barbari v Slov. goricah. Omenjeni je podtaknil ogenj posestniku Jožefu Štoberju, ker ga ta ni maral za zeta. Dne 16. marca je pogorelo Štoberjevim gospodarsko poslopje in stiskalnica v vrednosti 11.000 Din.

Hiša pogorela. V Hošnici pri Laporju je pogorela do tal hiša posestnika Strmška. Pri gašenju se je domača gospodinja tako opekla, da so jo prepeljali v mariborsko bolnico.

Z opeko krit Ogorevčev kozolec je pogorel pri Konjicah. Kozolec je bil poln sena, suhe detelje in ga je tokrat upepelil požar že v tretje.

Strela ubila mater štirih otročičev. Na Kamenščaku pri Ljutomeru je 14. junija ubila strela pri pripravljanju večerje pri Karbovih mlado gospodinja in mater štirih nepreskrbljenih otrok.

Plast zemlje mu je zlomila hrbtenico. Na dvorišču malega posestnika Ribiča in Krasni gori v občini Tolsti vrh pri Vojniku so kopali vodnjak. Težka plast zemlje se je vsula na 20 letnega domačega sina Franca in mu zlomila hrbtenico. Težko poškodovanega so prepeljali v celjsko bolnico.

Usodepoln udar strele. Dne 14. junija dopoldne je udarila strela med neurjem v hišo Janeza Petroviča, posestnika na Mestnem vrhu nad Ptujem. Požar je z neugnano naglico zajel tudi še gospodarsko poslopje. Komaj in komaj so rešili živino, a vendar sta zgorela eno tele in ena svinja. Gasilci niso mogli pomagati radi pomanjkanja vode. Škoda znaša 50.000 Din, zavarovalnina le 5000 Din.

Pol hiše je uničil ogenj mizarškemu mojstru in posestniku Francu Pogačniku v Stari Loki pri Škofji Loki. Hude opekline je dobil sostanovalec stari Štrmel, ki se je zbudil iz nočnega spanja, ko je bil že zajet od plamenov.

Ostrešje in strop je uničil požar na Črnučah na Kranjskem posestniku Podobniku, po domače Šubeljnu. Mlad gospodar je pred kratkem popravil poslopje, ki je že pogorelo enkrat pred 25 leti.

Gospodarsko poslopje je upepelil ogenj 13. junija ob treh zjutraj posestniku Alojziju Zupančiču v Velikem Gabru pri Št. Vidu na Kranjskem. Ogenj je zanel neki tujec, ki je iskal nočišče.

Tovarna v plamenih. Dne 16. junija je izbruhnil ogenj v tovarni motvoza in v vrvarni v Grosupljem na Kranjskem. Gorelo je poslopje, v katerem je terilnica, čistilnica in klopčičarna. Požar je nastal v čistilnici pod stropom in ga je najbrž zanetila strela. Razen stavbe, ki je bila pred kratkim pokrita z novo opeko, je zgorelo precej prediva, lanu, kopolje, uničenih je devet strojev, motorji in gonilni jermeni. Tovarna je last Ljubljanske Kreditne banke in cenijo škodo na pol milijona Din.

Usodepoln udar strele. Dne 12. junija popoldne so okopavali v Zilji pri Črnomlju na polju koruzo: oče, mati in 19 letna hčerka. Med nenadno nevihto je urezalo v družino. Oče in mati sta obležala pri priči mrtva, hčerko je udar strele samo omamilo.

Podgorje. Silen veter je vlekel v pondeljek, dne 12. junija pri Sv. Duhu. Ves čas si moral imeti klobuk v roki, da ti ga ni odneslo. Ni čuda, da je v vrtincu odneslo Jožefo Perše, po domače Hovnikovo, in jo postavilo na varno v Ravnah pri Šoštanju. Tam jo sedaj čuva dobri, krščanski mož Anton Hrastnik, po domače Epih. Hodil je okoli, da bi našel sebi družico, svojim otročičem, ki so tako zgodaj izgubili mater, drugo mater. In prav je zadel! Saj je Hovnikova Pepa bila vzgojena v pravem krščanskem duhu, ki bo znala ta duh vlivati tudi v otroke. Bila je članica tukajšnje Marijine družbe. Njene sestre so jo spremljale k oltarju in zanjo darovale sv. obhajilo. Po sv. maši so se podali gostje na nevestin dom, da tam pokrepčani nadaljujejo dolgo pot čez hribe v prijazne Ravne. Težko je bilo slovo od domače hiše, težko slovo od ljube matere. Pa se bo gotovo kmalu privadila novemu domu in mati, ki je še krepka in korajžna, bo večkrat obiskala svoje hčere, ki so raztresene po vseh delih sveta, da vidi, kako gospodinjo in izpolnjujejo njene nauke.

Trbonje. Par dni pred Binkoštni je pogorela stanovanjska hiša posestniku Antonu Korat, po domače Vidnu. Ogenj je nastal v dimniku. Streha je bila stara, zato se je kmalu sesedla med zidovi in pokopala pod seboj vse shranjeno žito. Pač pa so mu sosedje oteli gospodarska poslopja. Dober sosed je šel zanj pobirat po župniji žito, ker ima pogorelec več nedoraslih otrok. V zahvalo je naročil peto sv. mašo za darovalce. Ker je bil nekoliko zavarovan in ima nekaj lesa, si je s pomočjo sosedov postavil novo domačijo. — Zdaj pa eno veselo. Na binkoštni pondeljek sta obhajala zlato poroko Jakob in Frančiška Ošlovnik. Svatje so bili vsi mnogoštevilni sosesje. Zlatoporočenca sta spoštovana od vseh in se nista nikdar prepirala s sosedji. Ker sta revna, so sosedje zbrali precej denarja in jima priredili pojedino, da sta bila bolj vesela. — Isti dan je sklenil iz iste hiše domači sin Adolf Doler zakonsko zvezo; nevesto si je izbral na Pernicah. Ker je imel tudi on desti svatov, je bila cerkev v Trbonjah napolnjena z obojnimi svati. Oba ženina sta iz dobrih krščanskih družin.

Sv. Arah na Pohorju. Vsako nedeljo in ob mnogih drugih prilikah se zbere pri nas velika množica ljudi. Pridejo izletniki, šole, celi zavodi sem gor, da se poživijo s svežim planinskim zrakom, na se navžijejo krasnega razgleda po zelenem Štajerskem in da vsaj par trenutkov v mesecu, morda v letu, preživijo v pristnem veselju. Tukaj jih ne muči skrb za življenje, saj se povzpnejo nad višino vsakdanjega življenja. Tod mnogi zavidajo Pohorcem idilično planinsko življenje. 13. junija pa se je, kakor vsako leto, zbrala množica pobožnih romarjev pri Sv. Arehu. Prišli so ni z Dravskega polja, iz Dravske doline in od drugod, in prinesli polno srce vročih prošenj k svojemu zavetniku. Spremljali sta jih godbi iz Šmartnega in iz Hoč. Po opravljenem cerkvenem opravilu je bilo vrvenje v Ruški koči, odkoder so se počasi pomikale skupine proti Pohorskemu domu. Tu jih je zalotil močan dež in vsi so se morali umakniti v dom. Ko se je pa zvedrilo, so vsi zadovoljni in vedri odšli, vsak na svoj dom.

Sv. Marjeta na Dravskem polju. Nadloga fazanov. V naših gozdovih, zlasti ob obronkih, se je zaredilo mnogo fazanov, ki uničujejo ko-

ruzo in krompir. Mlado koruzno kal izpulijo iz zemlje, da pridejo do zrna. S tem uničijo cele njive, ki se nahajajo v bližini gozda. Krompir pa izbrskajo in ga jedo. Vendar ga mnogo puste še nedotaknjene na solncu, da se v kratkem popolnoma pokvari. Če ne bo zakupnik lova v tem oziru napravil kmalu reda, bodo kmetje, ki tam povsod trpijo škodo, prisiljeni uporabiti skrajno sredstvo: puško. Pri poravnavačih nikjer ne pride do zaključka v korist kmetu, njegove potrpežljivosti bo pa tudi kmalu konec.

Sv. Barbara v Halozah. Dne 3. junija tega leta smo spremili v obilnem številu k večnemu počitku daleč na okoli znanega g. Antona Arnejčič, po domače Andrejčekovega Tončka, oskrbnika posesti gđc. Hilde Winkler v Pristavi. Omenjeni je bil svojčas več let zaposlen tudi pri vseh tukajšnjih cerkvenih posestvih za oskrbnika, posebno za vinograde, kakor tudi oskrbnik vinogradov umrlega č. g. župnika Murkoviča in posesti č. g. župnika Jakoba Rabuze, ki je sedaj v Slivnici pri Celju. Tonček je vse vinograde, kjer je služboval, kot vzoren oskrbnik lepo in redno obdeloval in so sedaj vse omenjene gorice v najlepšem stanju. Bil je velik dobrotnik revežev, pa tudi drugih. Kdor se je pri njem oglasil, ga je dobro pogostil z jedjo in pijačo neglede na to, kdo je. Ljudje se ga bomo spominjali, posebno oni, ki smo ga poznali. Njegova blaga roka je sprejela marsikaterega popotnika. — Umrli Tonček je bil velik prijatelj vseh duhovnikov. Sedanji č. g. župnik Grobler mu je govoril zadnje slovo. Tončku naj bo Bog milostljiv. Počivaj v miru, blaga duša!

Laporje (nesreče). Huda nesreča je zadela veleposestnika Strmška v Hošnici. V noči od 9. do 10. junija mu je zločinska roka zažgala domačijo. Pogorelo je vse, le živino so še komaj rešili. Prihiteli so sicer gasilci iz Slov. Bistrice in Poljčan, pa se žal ni dalo več pomagati. Nesreča je tem večja, ker se je pri gašenju hudo opekla gospodinja, ki se zdaj zdravi v mariborski bolnici. Pomagajmo težko prizadetemu! — V mariborski bolnici se nahaja tudi ugledni laporski kmet g. Mastinšek, ki si je strl desno nogo v členku, ko je prišel pod voz ter Bevčev Karel iz Žabljeka, kateremu je na Lešnici neki fant prestrelil nogo. Vsem trem želimo, da skoro okreva in se vrnejo domov.

Studenice pri Poljčanah. Tukaj smo v petek dne 16. t. m. položili v grob truplo dobre žene, trdne gospodnje in blage matere Marije Kodrič, ki je umrla v starosti 75 let. Rajna je bila dobra mati peterih otrok, od katerih sta dva sina duhovnika, eden je župnik pri Sv. Rupertu v Slov. goricah, drugi pa je kaplan v Ločah. Vse svoje življenje je bila vzor prave slovenske katoliške žene. Kako je bila rajnica priljubljena, je pričal njen pogreb, katerega se je udeležilo veliko ljudi iz domače in iz sosednjih župnij. Bog daj rajni večni mir! Domačim naše sožalje!

Kapela pr Radencih. V petek, dne 16. junija smo tukaj pokopali najstarejšo župljanko kapeleške župnije Terezijo Žigert. Umrta je v 96 letu starosti. Rajna je bila teta veleč. g. Matije Zemljiča, župnika pri Sv. Tomažu pri Ormožu. Neka posebnost so bile njene oči. Od 45. do 70. leta je nosila očala, od takrat naprej pa do svoje smrti je videla brez očal čitati vsak še tako droben tisk ter je napeljevala svoji veliko mlajši sostanovalki nit v šivankino uho. Po lastni izpovedi si je rajna hranila tako dober vid z umivanjem z vinsko droženko. Bila je skoro do zadnjega tako čvrsta in prisotnega duha, da smo mislili, da bo gotovo dočakala 100 let. A v božji previdnosti je bilo drugače sklenjeno. Naj v miru počiva!

Svetina pri Celju. Visoko v hribih smo skrili in tiho prenašamo svoje vsakdanje težave, a potepuhi in klateži tudi nas najdejo. Dne 6. junija je nek neznanec s silo vdrl v hišo župana Fr. Zimička; bilo je ob belem dnevu, okoli 9. ure dopoldne. Župan je bil odsoten v Karlovcu pri sinu, mati gospodarja je na nji vi pod hišo okopavala, dva manjša otroka sta se pred hišo igrala. Naenkrat zasliši eden teh otrok v hiši močen ropot in pok; hiti povedati materi. Ta gre takoj pogledat, kaj bi bilo; hišo je našla pravilno zaklenjeno, vse je bilo v redu. Par minut pozneje pride neka stranka v uradni obleki; sin Tonček gre v hišo, da bi ji ustregel; tedaj pa z grozo opazi, da so bila vrata v uradno sobo s silo vlomljena. Predali na pisalni mizi vsi odprti, uradni akti razmetani po tleh, lesena blagajna vlomljena. Hitro se na klice in vpitje zbere več ljudi. Vse preiščejo in pretakajo, a tatu ni bilo sledu. Silno naglo in premeteno je moral delati. Izmaknil je okoli 500 Din. Ravno je bil ravnatelj, da bi vlomil predal, ker je bilo shranjenih nad 6000 Din celinskega denarja, a ga je domači sin p. vočasno pregnal. Laško si je misliti strah gospodarja-župana, ko je na potu proti domu drugič dan v Celju zvedel o tatvini; a pred se je pomiril, ko je zvedel, da občinski denar ni bil ogabljen. Brezposelni potepuhi postajajo čim dalje bolj drzni in prava šiba za vse ljudstvo, zlasti pa za uboge kmete!

Gornjigrad. Vsled krize hudo trpi kmet, pa tudi delavec. Zaslužka ni nobenega. Ker ni dela, ni jela. Obljube, dane pred dvema letoma od vplivnih oseb se niso izpolnile. Bilo bi pač dobro, da bi se začele izvrševati, posebno sedaj, ko je cel brezposelnost. Obljubljena je bila železnica skozi našo dolino na Kamnik, cesta iz Luč na Črno. Na ta način bi dobilo delo in zaslužek dosti delavcev. Poročati je še o redkem pojavu. Dne 3. junija tega leta je šel nekdo v jutranjih urah po svojih opravkih. Ne daleč od Šokata je zagledal velikega medveda, ki je prav počasi koracal svojo pot. Ko se je dotični prepričal, da je res pravi medved, je šel hitro po svojega prijatelja, ta pa s kolesom po lovce. Lovci pa so bili vsi zaposleni. Tako se je medvedu podaljšalo življenje.

Vransko. Na tukajšnjem sodišču so sedaj razpisane štiri dražbe zemljiških posestev. V katastralni občini Založe gre na dražbo posestvo vl. št. 63. Cenjeno je to posestvo na 63.898,65 Din, najmanjši ponudek znaša Din 43.933. Posestvo obstoji iz stavbišč s pritliklami in zemljišči. V davčnih občinah Polzela in Podvrh je razpisana dražba zemljišč vl. št. 380 in 138, obstoječih iz samih zemljiških parcel. Cenilna vrednost znaša 9048 Din, najmanjši ponudek pa 6032 Din. Tretje posestvo se nahaja v trgu Vranskem in obstoji iz stavbe in gospodarskih poslopj ter nekaj zemljišč, cenjeno je na 66.942 Din, najmanjši ponudek pa znaša 50.000 Din. Kot zadnje gre na dražbo posestvo, obstoječe iz vl. št. Prekopa 241 in Črni vrh 89. Cenilna vrednost tega posestva, ki je še precej obširno, je 97.071,53 Din, izklicna cena pa 75.000 Din. Čeravno ne spadajo vsa ta posestva pod zakon o zaščiti kmetov, je vendar razvidno, da zaščita dolžnikov ni tako učinkovita, kakor so to posestniki upali. Vse te dražbe se vrše v prvi tretjini meseca julija. Druge sledijo pozneje!

Št. Janž pri Velenju. V nedeljo dne 11. t. m. je bila velika gasilska slavnost. Blagoslovili

smo novi gasilski dom. Čeparv je dež zjutraj malo ponagajal, je prišlo vendar dosti odposlancev bratskih društev in drugega ljudstva. Ob domu, pri zelo lepo okrašenem oltarju, je opravil sv. mašo v namen gasilcev domači g. župnik in v nemal poslušalce k ljubezni do Boga in do bližnjega, nato pa slovesno blagoslovil dom. Ves čas je neumorno in lepo prepeval pod vodstvom g. organista Božnika z dobernskimi pevci pomnoženi pevski zbor. Nato so se vrstili razni pozdravi in govori z deklamacijami. Popoldne je bila ljudska veselica z igro »Ne kliči vraga«, ki se je dobro obnesla, pevski nastop dobernskih pevcev, ki je napravil dober vtis, ribolov, šaljiva pošta in licitacija, kar vse je ohranjalo ljudi v veseljem razpoloženju. Vmes je neumorno svirala domača godba in so prepevali dobernski pevci. Vse se je vršilo v najlepšem redu in smo hvalo dolžni Bogu, ki nam je dal lepo vreme, in vsem, ki so z res požrtvovalnim delom pripomogli do tako lepe slovesnosti. Zlasti fantje gasilci so bili pridni in dekleta-kranclavke. Bo dom naš ponos, ognjišče in bodrilo za dejansko ljubezen do bližnjega. Na pomoč!

Raznoterosti.

Budilka ga otela gotove in strašne smrti. V večjem lesenem poslopju nemškega mesta Halle je izbruhnil v noči požar. Žerjavica se je pregrizla v stanovanje mestnega nastavljenca V. Franka in krog 3. ure po polnoči je že začelo goreti pohoštvo. Frankova žena je ležala ob času nesreče po težji operaciji v bolnici. Oba otroka sta izročila zakonca za dobo materine odsotnosti sorodnikom. Mož Frank je bil čisto sam v stanovanju. Po napornem delu se je vrnil bolj pozno in trdo zaspal. Prav nič ni slišal ali čutil o požaru in dimu, ki je že bil napolnil sobo do zadušnja. Na mizi je k sreči stala budilka, ki je začela na moč zvoniti, ko se je dokopal ogenj po mizi do ure in jo je sprožila vročina. Močno zvonjenje je prebudilo Franka, ki se je pognal iz že tleče postelje, hušknil v kuhinjo, odprl okno ter zaklical na pomoč! Gasilci so ugotovili, da so tleli trami na podstrešju že najmanj 10 dni.

Redka potnika. Med potniki in romarji, ki potujejo v letošnjem svetem letu v posebnih vlakih in v avtoomnibusih v Rim, vzbujajo največjo pozornost oni, ki potujejo peš. Bavarec iz Rosenheima z dolgo brado je dosegel Rim peš in je nosil med potovanjem na hrbtu 17 kg težak lesen križ. Še daljšo pot peš je prehodil pred kratkim v Rim dospeli Kitajec Jožef Ludvik Wei. Ostavil je svojo domovino Singapore v Indiji pred dvema letoma, prehodil je 15.000 km in je raztrgal 7 parov čevljev. Priromal je v Rim v najboljšem zdravstvenem stanju. Jožef Wei je star 27 let in izhaja iz kitajske družine, ki se oklepa katoliške vere nad 200 let. Bil je pet let učitelj na krščanski šoli v Šangaju in se bo lotil zopet poučevanja po svoji vrnitvi. Potoval je preko Siama, Bangkoka, Tibeta, Kalkute, Ceylona, Bombaya, Afganistana, Perzije, Sirije v

Egipt, odkoder se je peljal na parniku v Carigrad. Prehodil je Grčijo, se je ukrcal ter peljal v francosko pristanišče Marseille in od tam je kresal peš v Lyon, Ženevo, Milano in konečno v Rim. Rim je dosegel še pravočasno, da se je udeležil velikonočnih slovesnosti.

Čebele brez žela.

Naši čebelarji bi najbrž pozdravili dejstvo: čebela brez žela! Bila bi velika prevara, primerjati »čebelo brez žela« z »rožo brez trnja«. Narava sama je že napravila ta poskus v osrednji Ameriki, kjer živijo cele vrste brezželnih čebel, ki pa poznajo veliko hujše načine boja nego naše, z želi oborožene čebelice. Ako se kdo drzne, vzeti med iz panja brezželnih čebel, ga napade takoj celi roj in ga požene v beg. — Osrednjeameriške čebele mu takoj zlezajo za rokave, za ovratnik ter vrat, ga besno grizejo in povzročajo s krampanjem srbečico, pred katero vsakdo uteče. Najrajši pa se zakadijo te vrste čebele v lase, radi tega jih imenujejo tamonjni nemški kolonisti »lasni zavijači«.

V splošnem se preživlja lasni zavijač kakor naša čebela od vsrkavanja slaščine iz cvetja in cvetnega prahu. Samo ob Panama prekopu v osrednji Ameriki živi posebna vrsta brezželnih čebel, ki ne marajo za cvetje, ampak so jim slaščica preostanki zemeljskega olja, katerega uporabljajo tamkaj za ugonabljanje malarijo razširjajočih mušic. Krog posod, ki so pomazane s preostanki po smoli in petroleju dišeče tekočine, se podijo celi roji lasnih zavijačev, kakor bi to bile cvetlične grede, da, celo branijo živalice oljnato slaščico na vse moči. Raziskovalec ameriškega naravoslovnega muzeja dr. Hubert Schwarz, je sam na lastne oči opazoval, kaj pomeni lasnim zavijačem surovo olje. Poleg posode, iz katere je iztekel petrolej, se je zbral cel roj zavijačev. Omenjeni naravoslovec je začel tik poleg metati na tla olupe banan, da bi odvrnil zavijače od petroleja, a vse zaman. Za olupke se je pobrigala druga vrsta čebel, zavijači so se držali petroleja. Razvil se je celo boj na življenje in smrt, ko so se skušali udeležiti srkanja petrolejskih ostankov zavijači iz drugega tabora.

Ko je zasledoval naravoslovec vzrok čudnega nagnenja, je dognal, da gre tudi pri surovo olje ljubečih zavijačih za naravni nagon. Brezželne čebele rabijo za prepariranje svojih gnezd zmes iz rastlinske smole ter voska. Radi tega jim je vosek vsebujoča vsebina surovega olja dobro došla, ker bi sicer morale same proizvajati za zapiranje gnezd potrebno tvarino in to posel bi jih znatno oviral pri preživljanju. Kako da so zavijači izsledili za svoje opravilo zmes petroleja in smole, spada med uganke vseh živalskih nagonov ali instinktov.